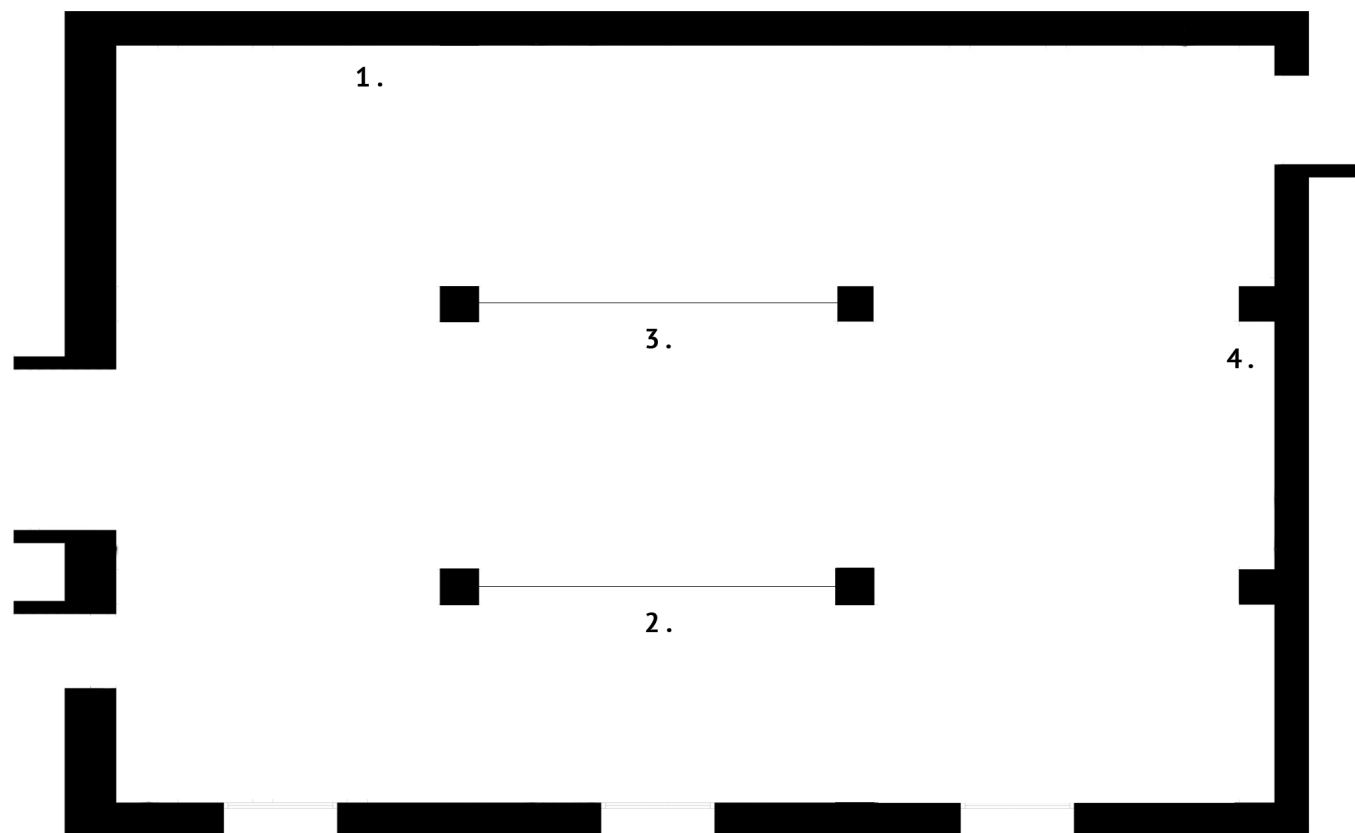

Lengyelországban és Magyarországon, mind a kormányzat szintjén, mind holdudvarukban megfigyelhető trendek hasonlóan egymásra. A hagyományos magyar-lengyel barátság a nacionalizmus felé hajlik. A nemzeti ébredés arca pedig egy kapucnis pulóveres fociszurkoló, akinek a kezében egy horgony jellel díszített baseball ütő van.

Jerzy Celichowski

Trends experienced by Poland and Hungary, both at the level of governments and their cultural background, are similar. Traditional Polish-Hungarian friendship has been recently leaning toward nationalism. The national revival has the face of a football fan wearing a patriotic hoodie and brandishing a baseball bat decorated with the kotwica.

Jerzy Celichowski

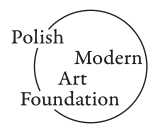

1. **A kerítés / The Fence**, 2015, neon

2. **Védelem 1 / Defence 1**, 2016, silkscreen, printing: Aga Browi, Agnieszka Stasińska / szitanyomat, készítette: Aga Browi, Agnieszka Stasińska

3. **Védelem 2 / Defence 2**, 2016, silkscreen, printing: Aga Browi, Agnieszka Stasińska / szitanyomat, készítette: Aga Browi, Agnieszka Stasińska

4. **Lux Aeterna**, 2011, HD video, 30'

Exhibition
Bureau

nka

Trafó Kortárs Művészetek Háza, Trafó Galéria
1094 Budapest, Liliom utca 41.
tel/fax: +36 1 456 2044, fax: +36 1 456 2050
gallery@trafo.hu, www.trafo.hu

Nyitva: keddtől vasárnapig 16-19h, előadási napokon 16-22h

trafó
galéria

2016/10/22 - 12/04

HUBERT CZEREPOK NEMZETI TÁJKÉPEK NATIONAL LANDSCAPES

KURÁTOROK / CURATORS: SARMEN BEGLARIAN, BENCSIK BARNABÁS, SYLWIA SZYMANIAK

MEGNYITÓ / OPENING: 2016. OKT. 21. (PÉN/FRI) 19:00

SZERVEZŐK / ORGANIZERS: TRAFÓ GALÉRIA, POLISH MODERN ART FOUNDATION, BIURO WYSTAW

Hubert Czerepok kiállítása egy jól körülhatárolható és nagyon aktuális kérdéskörrel foglalkozik: a szélsőséges politikai nézetek születésének intellektuális és spirituális természetével, az örületig fokozódó ideológiai megszállottság tüneteivel és annak a keskeny határvonalnak a kitapogatásával, ami a racionális gondolkodást elhatárolja az irracionális cselekvéstől. Annak a tudatállapotnak a természete izgatja, amelyik egyre nagyobb teret követel magának a politikai nyilvánosságban és egyre megkerülhetlenebbül hangoztatja korábban elfogadhatatlannak tartott kirekesztő és populista, etnocentrista és xenofób nézeteit.

Czerepok évek óta vizsgálja a tudat-ipar manipulációs mechanizmusai segítségével tömegméretekben előállított, és az információs technológia legkülönbözőbb csatornáin keresztül tömegek által fogyasztott különféle ideológiai, vallási vagy politikai meggyőződésekből táplálkozó összeesküvés-elméletek, irracionális valóság-magyarázatok, a fanatizmusig fokozott téveszmék által megszállott elmék működésének mikro-logikáját, a szimbólumrendszereikben megnyilvánuló önértelmezési kereteket és egyéni-, társadalmi cselekvésbe forduló konzekvenciáit. A közösségi oldalak fotóin megjelenő, a csoport- és kiválasztottság tudatot megerősíteni hivatott önreprezentáció dokumentumai kimeríthetetlen forrást biztosítanak számára, hogy a vizualitás általuk is használt erejét és egyértelműségét ironikusan idézőjelbe tegye, kimozdítsa magabiztos és félelemkeltő pozíciójukból. Műveiben dekonstruálja a nemzetállamok klasszikus narratívájában vagy a mitologikus, az ősi múltra hivatkozó esszencialista történelemfelfogásban előadott etnicista fensőbbégtudat megnyilvánulásait, átértelmezi és kiforgatja eredeti összefüggéseikből a veszélyes gyűjtőanyagot hordozó ideologikus összetevőket.

A kiállítás középpontjában a *Lux Aeterna* című harminc perc hosszúságú 2011-ben készült videó áll, amely egy férfi hangján megszólaló belső monológ és az érintetlen természet fenséges képeinek ütköztetésével jeleníti meg azt a dagályos és zagyva ideológia remixet, ami a radikális és szélsőséges politikai szubkultúrák képviselőinek eszmevilágát uralja.

A videó, mint egy több tételből álló klasszikus zenemű, a képek tematikájával is tagolja az egyes jól elkülöníthető egységeket. Az első tétel egy végtelennek tűnő éjszakai autótűt egy alagút labirintusában, ahol a megérkezésig azt a monológot halljuk, ami Hitler, Unabomber és Anders Breivik irracionális ideológiai manifesztumaiból kiragadott részleteken és romantikus, patrióta politikusok és szerzők, mint pl. Thomas Jefferson vagy a lengyel Julius Stowacki patetikus nacionalista szövegein keresztül idézi meg az ősforrásokat.

A következő vizuális tételek a norvég fjordok érintetlen hegycsúcsainak zordon fenségeségét ábrázolják, arra a misztikus viszonyra utalva, ami a náci ideológia *Blut und Boden* tételében fogalmazódott meg és máig

The exhibition of Hubert Czerepok deals with a very actual and very acutely precise topic: the intellectual and spiritual birth of radical and extremist politics. The exhibition deals with political views which are possessed by symptoms of obsession which can amplify into insanity and it also aims to identify the thin red line which divides rational thinking from irrational action. Czerepok is interested in the nature of that state of mind, which is aggressively expanding in political publicity and discourse and which is more and more loudly creating propaganda for previously intolerable populist, ethnocentric and xenophobic views.

Czerepok is examining the micro logics of the media, and the whole creative mind-industry run by obsessed which uses manipulative consumer mechanisms and information technology to supply masses with ideological, political, religious conspiracy theories, and misbeliefs which can escalate into fanaticism and the self-referential system of symbols of these constructions. The undepletable archives of social media images, which is a tool for self-representation and as bond-strengthener between the individual and the „messianistic” group, serve as the artist's tools, because he aims to move these images out of their frightening and self-confident positions as he puts their conscious visual power between ironic quotation marks. Czerepok deconstructs in his artworks the manifestation of ethnic superiority within the classic narrative of nation states, which refers to an essentialist approach on history built upon ancient myths, and he re-contextualizes and reinterprets the ingredients of these, which contain toxic and dangerous ideological components.

The central piece of the exhibition is the 30 minute long video *Lux Aeterna* from 2011, which opposes an inner monologue of a man and images of sublime and untouched nature. Thus the artist creates a pompous and diffuse ideological remix, which is very close to the ideological narratives of radical and extremist political subcultures.

The video as a compact classical music composition with movements, articulates easily separable units, with the different set of visual themes. The first section seems to be an unending car ride in the labyrinth of a tunnel system. Till the end of the tunnel trip we can hear a monologue, which collages and compiles texts from the irrational ideological manifestos of Hitler, Unabomber, Anders Breivik, together with pathetic texts and poems of romantic, patriotic politicians and authors, like Thomas Jefferson or Julius Stowacki.

The next visual section of the video depicts the grim and untouched mountains of the Norwegian fjords which also refers to a mystical connection to Nazi ideology, which articulated *Blut und Boden*, that is still a reference point for the approval of the xenophobia of different radical ideologies. The location of the video is the Norwegian Lofoten, which is maybe one of the most emblematic natural

alapul szolgál a különböző szélsőséges eszmevilágok idegengyűlöletének igazolására. A felvételek helyszíne a norvégiai Lofoten az egyik legemblematicusabb példája az északi-germán mitológia magasztos természetképének, ami egyúttal a természet törvényeinek a társadalom működésére vonatkozó érvényességét is legitimálja az ideológia hívei számára. És hogy itt nem csak következmények nélküli gondolati konstrukciókról és irracionális ideák veszélytelen „üveggyöngyjátékáról” van szó, bizonyítja, hogy a norvégiai Utoya szigetén Anders Behring Breivik, szélsőjobboldali terrorista, ilyen irracionális eszmék által vezérelve gyilkolt le géppisztollyal hatvankilenc fiatalt, miközben fülhallgatón a *Lux Aeterna* című giccses filmzenét hallgatta.

A sötétben, a fekete függönyök által határolt térben a vetített videó mellett, a derengő fényben felsejló művek tovább árnyalják Czerepok kritikai értelmezését. A függönyökön kirajzolódó figurák, szélsőséges politikai aktivistákat ábrázolnak akció közben, politikai identitásukat kifejező ikonográfiai kódokkal felvértezve, a fenyegetően közeledő agresszív sötétség vészjósló előhírnökeiként. Czerepok az első művészek közé tartozott, akik a tavaly nyáron Európára zúduló menekülttömeg által kiváltott politikai reakciókra reflektáltak műveikben. A *Kerítés* című neon-installációja éles kritikai pozíciót fogalmaz meg a magyar politika embertelen válaszküldetéséről, és erős vizualitással érzékelteti a nacionalista és etnicista alapú abszurd védelmi-reakció – a szerb-magyar határszakaszon elsőként felállított szögesdrót kerítés – ideájának törékenységét.

Bencsik Barnabás

Az új magyar alkotmány elfogadását megelőző vitákban, 2011-ben, a lengyel alkotmány preambulumára gyakran tekintettek modellként. Különösen ez a mondat aratott tetszést: „mindazok, akik Istenben látják az igazság, az igazságosság, a jó és a szépség forrását és azok is, akik nem osztják ezt a hitet és ezeket az egyetemes értékeket máshonnan eredeztetik”. Amikor az alkotmány elfogadásra került, már nem lehetett megtalálni ezeket a finomságokat benne. Az új preambulum úgy kezdődik, hogy „Isten, áldd meg a magyart!”, a folytatásban pedig a következő mondat szerepelt: „Elismerjük a kereszténység nemzetösszetartó szerepét.” A szöveg többi része hasonló jellegű volt. A „nemzetösszetartó szerep” mellett azok, „akik nem osztják ezt a hitet” nem voltak említésre méltóak. A lengyel jobboldal felől megérkeztek az elégedettség hangjai. “Egy hasonló preambulumról álmodunk a lengyel alkotmányban, mint ahogy – és erről mélyen meg vagyunk győződve – a lengyelek döntő többsége is. A magyarok jó példával szolgálnak arra, hogy ilyen álmokat meg lehet valósítani”, írta a poznani Egyetemi Polgári Klub. A pluralista Lengyelország többé már nem követendő modell, helyére Orbán Viktor jobboldali Magyarországa lépett.

A korábban már létező ideológiai barátság, ami összekapcsolta mindkét ország jobboldali politikai és – ami talán még ennél is fontosabb – kulturális táborát, egy új szintre lépett és a mai napig nyomot hagy minden szinten, az állami ideológiától kezdve, egészen a foci drukkerek ruházatáig és tetoválásig. A jobboldali ellenforradalom nem korlátozódott a politikai vagy jogi rendszer felülvizsgálatra. Leginkább a történelmet érintette, nacionalista jelleget kölcsönözve neki. A magyar alkotmány preambulumában szereplő történelem-értelmezés hallgatólagosan levette a magyarok válláról a felelősséget a német

symbols from North-German mythology, and which legitimizes the adaptability of natural laws on the function of society for the believers of the ideology. The proof that these thought-constructions are not without any consequences or that these irrational ideas are not only safe play of „glass beads”, is that Anders Behring Breivik, the far-right extreme terrorist – urged by such a mixture of irrational ideas – ruthlessly murdered 69 people with a rifle on the Norwegian island of Utoya while he was listening to the music of *Lux Aeterna*.

In the dark, in the space bordered by black curtains and beside the projected video, the other looming works shade also the critical interpretation of Czerepok. The figures which are outlined on the curtains depict political radicals in action, who are armoured by the iconography of their political identity, and who might be sinister fore-runners of an aggressive darkness which is approaching us. Czerepok was among the first artists, who reflected on the political reactions to the masses of migrants, who arrived to Europe last summer. His neon-installation entitled *The Fence* takes a sharp critical position towards the ruthless reaction of Hungarian politics. The work’s uniquely strong visuality reflects on the absurdity and fragility of the national and ethnic nature of the defensive reaction, which did manifest in the barbed wire fence built on the Serbian-Hungarian border.

Barnabás Bencsik

Prior to the adoption of a new constitution in Hungary in 2011 the preamble to the Polish Constitution was often mentioned as the “Polish model” to follow. It was mainly the phrase “both those who believe in God as the source of truth, justice, good and beauty, as well as those who do not share such faith but draw those universal values from other sources” that caught the imagination of the Hungarians. When the constitution was finally passed the Polish subtlety was nowhere to be found. The new preamble starts with “God bless the Hungarians” and continues later with “We recognize the role of Christianity in preserving nationhood”, the rest of the text was similar in character. In the context of the “Christianity that preserves nationhood” “those who do not share the faith” became unworthy of mention. The Polish right expressed delight. “A similar preamble to the Polish Constitution is our dream and - we are convinced of this – of the vast majority of Poles. The Hungarians demonstrate to us that such dreams can be realized” wrote the Academic Civic Club of Poznań. The pluralistic Poland ceased to be a model, it was replaced by the right-wing Hungary of Viktor Orbán.

The already existing ideological friendship linking the political and, perhaps even more importantly, cultural camps of the right in both countries rose to a new level and it has been making its mark at all levels, from the state ideology to the football fans’ clothing and tattoos ever since. The right-wing counter-revolution has not been limited to a revision of the political and legal systems. One of its main concerns has been history, which has been given a nationalist bend. The preamble to the Hungarian Constitution contains an interpretation of the history of the country implicitly freeing the Hungarians from responsibility for everything that happened during the German occupation and communism. This approach is well illustrated by the monument of the German occupation, which was placed at night under police protection, and which presents Hungary as an innocent victim of aggression; it strikes many Poles but also many Hungarians as

megszállás, illetve a kommunizmus alatt történtek miatt. Ezt mi sem mutatja jobban, mint az éjszaka, rendőri védelem alatt elhelyezett Német Megszállás Emlékműve, amelyik Magyarországot a német agresszió ártatlan áldozataként mutatja be. Ez sok lengyelnek, és magyarnak is abszurd. Eszünkbe juthatnak ennek kapcsán azok a viták, amik a lengyelek felelősségéről szólnak a Jedwabnei pogrom kapcsán, ahol a helyi lengyelek élve elégettek pár száz zsidót, vagy egyéb, a háború alatt elkövetett lengyel bűncselekmények kapcsán. Gyakran felhozzák itt ellenpontként a zsidók rejtegetése miatt kivégzett Ulma család példáját. Ennek a logikája a következő: a hősök a mieink, a bűnözőket, a nemzeten kívüli söpredéket pedig eltartjuk magunktól.

Történelmi politika természetesen nem korlátozódik az alkotmány preambulumára. Fontos eszközei a múzeumok, az emlékművek és az aktuálisan promotált hősök. Egy ilyen múzeumra jó példa a budapesti Terror Háza vagy a varsói Felkelés Múzeuma. Ezek hozzájárultak a magyarok ártatlanság érzetéhez, illetve a feltételek nélküli Felkelés kultuszához, ami nincsen tekintettel sem az elszenvedett vereségre, sem annak áldozataira. Nem véletlen, hogy ez a két intézmény két nehézsúlyú politikus, Orbán Viktor és Lech Kaczyński projektjeként jött létre.

A múzeumokkal ellentétben az újonnan létrehozott műemlékek hulláma inkább alulról szerveződik. Gyakran tükröződik ez sajátos giccses esztétikumukban – tanulságos lehet a róluk készült fotók meg’guglizása’ –, ami a hitelesség különleges auráját kölcsönzi nekik. Lengyelországot továbbra is vitathatatlanul uralja János Pál pápa, akiről már röviddel a megválasztása után állítottak emlékműveket. Mellette azonban megjelentek új hősök is, mindenekelőtt az úgynevezett „kiátkozott katonák”, azaz a háború utáni antikommunista partizánok. Magyarországon 1990 után a legtöbb emlékművet (49) Wass Albert kapta. Könyveit tömegesen adják ki és olvassák, előfordul, hogy egy könyvesboltban egyszerre több mint 50 művét lehet kapni. Ezeket a hősöket kultusz övezi akkor is, ha háborús bűnökkel vádolják őket. Az ellenségnek pedig, ami főleg „Brüsszel” külföldön és a „haza-árlók” otthon, nem jár megértés vagy kegyelem. A kommunizmus mint vád rutinná vált. A sírokat sem kímélik, elég csak Bierut, a lengyel sztálinista párttitkár nemrég gyalázkodó feliratokkal megrongált sírjára vagy Kádár ellopott koponyájára gondolni.

Közben visszatérnek a régi dicsőség és a nemzeti büszkeség szimbólumai. Lengyelországban főleg a II. világháború idejéből. Szézületes underground karriert futott be a horgony jel, ami falakon, ruhákon, tetoválásokon sőt, még olyan baseball ütőkön is megjelenik, amit nem a játékhoz, hanem verekedéshez használnak. A szélsőjobboldal a háború előtti Chrobry király kardjának képével szokott felvonulni. Magyarországon megjelent a félig mitikus, ősmagyar időszakot idéző rovásírás, a turulok vagy a szittya íjászok lóháton, és az Árpád sávos zászló, ami inkább kötődik a nyilasokhoz, mint a régi dinasztiához. Ezek a szimbólumok meghódították az újonnan létrehozott hazafias ruházatot, nagy sikert hozva ennek a piaci szegmensnek. E ruhák különösen népszerűvé váltak a politikailag is aktív focidrukkerek körében, akik a klubjukhoz való fanatikus odaadást általában szélsőjobboldali ideológiákkal kapcsolják össze. A lengyel-magyar drukker kapcsolatok eléggé elevenek, nem korlátozzák magukat meccsnézésre, és gyakran politikai jellegűek. Még a lengyel „ustawka” szó (két drukkersoport között zajló, előre megszervezett verekedés) is átment a magyarba, ami tükrözi mind az erőszak kultuszát, mind a tiszteletet, amit a magyar szurkolók éreznek a lengyel társaikkal szemben (egyébként, van egy magyar hazafias ruházatot gyártó cég is, ami az Ustawka nevet vette fel).

absurd. In this one can recognize echoes of the discussion of Polish responsibility for the Jedwabne pogrom, where inhabitants of the town burnt alive a couple of hundreds of Jews, and other crimes committed by Poles during the war. These crimes are countered by cult of the Ulma family murdered for helping Jews along the logic: the heroes are ours, we do answer for the criminals, the scum without nationality.

Historical politics, of course, is not limited to the preamble of the constitution. Other important instruments in its creation include museums, monuments or promoted heroes. A good example of such museums are the House of Terror in Budapest or the Warsaw Uprising Museum. They have contributed, respectively, to the strengthening of the sense of innocence among the Hungarians and the development of unconditional cult of the Uprising, regardless of its defeat and its costs. It is not by accident that these two institutions were created as projects of top political leaders, Viktor Orbán and Lech Kaczyński.

In contrast to the museums the wave of the newly-erected monuments has a more grassroots character. This is often reflected in their kitschy aesthetics – googling images of these monuments is telling – which gives them a specific aura of authenticity. Poland is still unquestionably dominated by Pope John Paul II, whose monuments have been erected almost since the moment of his election. Next to him, however, there are new heroes, above all “the cursed soldiers” – anticommunist resistance fighters after the war. In Hungary the person commemorated by most (49) monuments after 1990 has been the nationalist writer Albert Wass. His books are massively published and read, sometimes as many as fifty titles by him are simultaneously available in a bookshop.

These heroes are venerated even if they are accused of war crimes - in contrast to the enemies, the “Brussels” abroad and “traitors” at house, for whom there is no understanding or mercy. Accusations of communism are routine. Even graves are not spared: recently abusive slogans have been painted on the tombstone of the Polish communist leader Bierut, a couple of years ago the skull of the Hungarian first secretary Kádár was stolen from his grave. In the meantime, old symbols of glory and national pride are restored. In Poland they come from the period of World War II. After its comeback of the resistance symbol of the kotwica (anchor) has been appearing on the walls, clothes, tattoos and even on baseball bats, a weapon of choice for street fights. The far right parades with the pre-war Little Swords of [Boleslaus] the Brave. In Hungary symbols from the half-mythical period of proto-Hungarians dominate. They include the the old Hungarian script rovas, the mythical turul birds or archers on a horseback as well as the flag of Árpád stripes turned earlier into a fascist symbol by the Arrow Cross movement. These motives have appeared on the newly created genre of clothing patriotic bringing a huge success to this sector of the market. Such clothing has become especially popular among the politically engaged football fans, who connect fanatical devotion to their club with the ideology of the extreme right. The contacts between the Hungarian and the Polish fans are lively and they do not limit themselves to watching football games but often stray into politics. The Polish word “ustawka” (a pre-arranged massive fight between fans of two clubs) has even made it into Hungarian, which reflects both a cult of violence and the recognition enjoyed by Polish fans among their Hungarian peers. Interestingly, one of Hungarian companies producing patriotic clothing is named just Ustawka.